being already expressed). -असु, -जीवित, -प्राण a. expired, dead; गतास्नगतास्थ नानुशोचन्ति पाण्डिताः Bg. 2. 11. -आगतम् 1 going and coming, frequent visits; आदित्यस्य गतागतैरहरेहः संक्षीयत जीवितम् Bh. 3. 7; Bg. 9. 21; Mu. 2. 3; 4.1. -2 interchange of place; कष्टं स्मरामि तव तानि गता-गतानि Mal. 9. 47. -3 the flight of a bird backward and forward. -4 irregular course of the stars (in astronomy). - Narration of past and future; स सर्वमिखलं राज्ञों वंशस्याह गतागतम् Rām. 7. 51. 23. -आधि a. free from anxiety, happy. -आयुस् a. decrepit, infirm, very old. -आतंवा 1 a woman past her child-bearing. -2 a barren woman. -उत्साह a. disspirited, dejected. -ओजस् a. bereft of strength or energy. - acHq a. freed from crime or sin, purified. - इम a. refreshed; संविशेतु यथाकालमुत्तिष्टेच्च गतक्रमः Ms. 7. 225. -चेतन a. deprived of sense or consciousness, insensible, senseless. - त्रप a. bold, without fear or shame; Bhāg. 8.8.29. -दिनम्, -दिवसः the past day, yesterday. -दिनम् ind. yesterday. -प्रत्यागत a. returned after having gone away; Ms. 7. 186. - प्रम a. bereft of splendour, dim, obscured, faded. -प्राण a. lifeless, dead. -प्राय a. almost gone, nearly passed away; गतप्राया रजनी. -अतुका 1 a widow. -2 (rarely) a woman whose husband has gone abroad (= प्रोषितभर्तृका); किमु मुहुर्मुहुर्गतभर्तृकाः Si. -मनस्क a. thinking of (loc.); सपदि गतमनस्कः (प्रियायाः केशपाशे) R. 9.67. -लक्ष्मीक a. 1 bereft of lustre or splendour, faded. -2 deprived of wealth, impoverished, suffering losses. - चयस्, -चयस्क a. advanced in years, aged, old; गतवयसामि पुंसों येषामर्था भवन्ति ते तरुणाः Pt. 1. 10. -वर्षः, -र्जम् the past year. -वैर a. at peace (with), reconciled. -दयथ a. free from pain; प्रत्तां दुहितरं सम्राट् सदृक्षाय गत-व्यथः Bhāg. 3. 22. 24. - शशाब a. past child-hood. -श्रम a. unmindful of troubles; आदित्यपर्थमाश्रित्य जगाम स गतश्रमः Rām. 6.74.50. -सङ्ग a. 1 free from attachment; गतसङ्गस्य युक्तस्य Bg. 4. 23. -2 adverse or indifferent to. -सत्त्व a. 1 dead, annihilated, lifeless. -2 base. -सन्नकः an elephant out of rut. - स्पृह a. indifferent to worldly attachments; गतस्पृहो धेर्यधरः कृपाङः Vaidyajīvanam.

गतकम् Going, motion.

गतिः f. [गम्-भावे किन्] 1 Motion, going, moving, gait; गितिविगलिता Pt. 4. 78; अभिन्नगतयः S. 1. 14; (न) भिन्दन्ति मन्दां गितमश्वमुख्यः Ku. 1. 11 do not mend their slow gait (do not mend their pace); so गगनगितः Pt. 1; लघुगितः Me. 16; U. 6. 23. -2 Access, entrance; मणी वज्रसमुत्नीणें स्त्रस्यवािस्त में गितः R. 1. 4. -3 Scope, room; अस्त्रगतिः Ku. 3. 19; मनोरथानामगितने विद्यते Ku. 5. 64; नास्त्यगतिमेनोरथानाम् V. 2. -4 Turn, course; दैवगतिर्हि चित्रा, Mu. 7. 16. -5 Going to, reaching, obtaining; वेकुण्डीया गितः Pt. 1 obtaining Heaven. -6 Fate, issue; भर्तुगितिर्गन्तव्या Dk. 103. -7 State, condition; दानं भीगी नाज्ञास्तिसो गतयो भवन्ति वित्तस्य Bh. 2. 43; Pt. 1. 106. -8 Position, station, situation, mode of existence; परार्थगतेः पितुः R. 8. 27; कुसुमस्तबक्रस्येव हे गती

स्तो मनस्विनाम् Bh. 2. 104; Pt. 1. 41, 420. -9 A means, expedient, course, alternative; अनुपेक्षणे द्वयी गतिः Mu. 3; का गतिः what help is there, can't help (often used in dramas) Pt. 1. 319; अन्या गतिनोस्ति K. 158; cf. also अगतिका हि एषा गतिः यत् कृत्स्नसंयोगे सति विकल्पसमुच्चयौ स्याताम् SB. on MS. 10. 5. 47. -10 Recourse, shelter, refuge, asylum, resort; विद्यमाना गतिर्येषाम् Pt. 1.320, 322; आसयत् सिलेले पृथ्वी यः स मे श्रीहरिर्गतिः Sk. -11 Source, origin, acquisition; क्रियाविशेषबहुलां भोगैश्वर्यगतिं प्रति Bg. 2. 43; Ms. 1. 50. -12 A way, path. -13 A march, procession. -14 An event, issue, result. -15 The course of events, fate, fortune. -16 Course of asterisms. -17 The diurnal motion of a planet in its orbit. -18 A running wound or sore, fistula. -19 Knowing; अनेन पूर्व न मयेति का गतिः Ki. 14. 15; knowledge, wisdom. -20 Transmigration, metempsychosis; Ms. 6.73; 12.3, 23, 40-45; त्यज बुद्धिमिमां गतिप्रवृत्ताम् Bu. Ch. 5. 36; Bhag. 1. 17. 10. -21 A stage or period of life (as शेशन, योवन, वार्धक). -22 (In gram.) A term for prepositions and some other adverbial prefixes (such as अलम्, तिरस् &c.) when immediately connected with the tenses of a verb or verbal derivatives. -23 Position of a child at birth. -Comp. -अनुसरः following the course of another. -ऊन a. impassable, desert. -भन्नः stoppage. -हीन a. without refuge, helpless, forlorn.

गतिकम् 1 Going, motion. -2 Course. -3 Condition, -4 Refuge, asylum.

गतिमत् a. 1 In motion, moving; गिरिरिव गतिमानपक्ष-लोपात् V. 3. 3. -2 Having running sores, fistulous. -3 Possessing means (such as wealth, books &c.); अगाधाश्वाप्रतिष्ठाश्च गतिमन्तश्च नारद Mb. 12.286.7. com. -4 Learned.

गतिला 1 A series, succession. -2 A river.

गत्वर a. (-री f.) 1 Going, movable, locomotive; विग्रहायाग्रतः पश्चाद्गत्वरोरभ्रविश्रमम् N. 17.71. -2 Transient, perishable; गत्वरैरसुभिः Ki. 2.19; गत्वरो यौवनाश्रयः 11.12. -3 A kind of horse; गत्वरा साध्यवासाश्च सिन्धुदाराः कनीयसः Shālihotra, Appendix II, 10.

गन्तज्य pot. p. 1 To be gone, to be gone to or attained. -2 To be accomplished (as a way), to be approached, accessible.

गन्तुः [गम-तुन्] 1 A way, course; मा नो मध्या रीरिष-तायुर्गन्तोः Rv. 1.89.9; Bhāg. 11. 18. 43. -2 A traveller.

गन्तृ a. (-त्री f.) 1 One that goes or moves. -2 Having sexual intercourse with a woman.

गन्त्री A car drawn by oxen; (गन्त्रीरथ in the same sense); गन्त्र्यक्ष चामीकरहप्यचित्राः Bu. Ch. 2. 22.

गम a. [गम् भावादी अप्] (At the end of comp.) Going, moving, going to, reaching, attaining, getting &c.; खगम,